

Forfatter: Kidde, Harald

Titel: Udrag fra Jærnet

Citation: Kidde, Harald: "Jærnet", i Kidde, Harald: *Jærnet*, udg. af Knud Bjarne Gjesing ; Thomas Riis , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, isamarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab, cop. 1990, s. 433. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-kidde04ny-shoot-idm140608062981312/facsimile.pdf> (tilgået 02. december 2021)

Anvendt udgave: Jærnet

Ophavsret Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen.](#)

- 1793 leder af de parisiske sans-culottes. – *Dauphinen*: arvingen til den franske trone; efter Ludvig XVI's henrettelse jan. 1793 udråbte royalisterne hans 8-årige søn Ludvig (1785-95) til konge. Drengens mystiske død inspirerede mange svundlere til at påberåbe sig retten til tronen. – *Josefs Fornål*: 1. Mos. 41,56-57.
- 246 *den hellige Jacobs lyfede Arme*: jf. s. 354. – *den hellige Morgenstund*, *bebuder af Profetere*: formodentlig let omskrivning af linje fra J.O. Wallins julesalm: *Var halsad, skønne morgenstund* (1819).
- 247 *»Barnebønderne*: i tysk folketro og eventyrtradition vogter Fraa Holde over brønde, hvor små børn opstår og heites af storken. – *»Velkomst*: se n.t.s. 295.
- 248 *Nettelågs-Gardiner*: gardiner af fint, halvt gennemsligt stof.
- 250 *David's Ord til Goliath*: jf. 1. Sam. 17.
- 251 *»Små fiekorne stå i døren*: sangleg.
- 253 *Hvridløsning*: albino.
- 254 *Karoliner*: især om Karl XII's soldater. Som et knapt sidestykke til de skæbner, kapitlet opruller, kan nævnes en 'Karoliner' i ældre dansk digtning: Morten Vinge i St. St. Blichers *Brudstykker af en Landsbydøgn Dagbog* (1824) – *Jacobs Stige*: 1. Mos. 28,12.
- 255 *»hin egne Saft*: »Blat ist ein ganz besond'rer Saft» (Mephistos ord i Goethes *Faust*) – *santa scala*: scala santa; den trappe, som Jesus if. overleveringen steg op ad til Pilatus' palads. Genopbygger i Rom, hvor valfærdende stiger op ad den på knæene. – *Tatariet*: området ved nedre Volga – *»A Li Tschang Tscheng*: Wan li Ch'ang Ch'eng, »den titusind shi («omics») lange mur», en kinesiske mur.
- 256 *Gråmunkeholmen*: ældre navn på Riddarholmen i Stockholm, hvor de svenske kongers gravkirke ligger. – *Polux*: Kasor og P. er to kraftfulde tvillinger i græsk mytologi. – *»Sjuszarekungen*: Gustaf III (1746-92), svensk konge 1771-92. – *»Folkeslaget ved Leipzig*: se n.t.s. 114.
- 257 *»Subsidiekøppen*: i kraft af aftaler indgået 1805 og 1808 modtog Sverige engelske subsidier mod at kæmpe mod Napoleon. – *Fæse*: pubertæt. – *Gustafs befestede Kæster*: Gustaf III odelagde landets økonomi, dels ved krige, dels ved et kostbart hof. – *80 ternes Hungerår*: se n.t.s. 169. – *Trollhätte-Kanal*, fuldførtes 1793.
- 258 *Sigvildsbør*: øgruppe v. Åland – *Porte*: primitivt hus, især om finske skorstensløse huse.
- 259 *Apoteose*, ophøjelse til gud.
- 263 *celedongrøn*: dyb grøn farve. – *magnum magisterium*: se n.t.s. 235.
- 264 *Friherre Jacob Svante*: formentlig Gustaf Jakob Svante Fleetwood (1816-1903), brugsdeponent på Silboda 1848-73. – *Trossnas Falt*: exercerplads for Värmlands regemente.
- 266 *»Goda gosse, gæstet tom* →: se n.t.s. 163. – *Gustavsmenne*: Kidde anvender ordet alment om Gustav III's og Gustav IV Adolf's tilhængere og soldater. – *Kanslinerne*: se n.t.s. 254.
- 267 *Stridshejerne*: formodentlig om musikerfamilien Stridsberg. – *Stenbjønnen*: